De spirituele betekenis van menselijke relaties

13 maart 1970
lezing 180

“Gegroet, lieve vrienden. Gezegend is ieder van jullie, je leven, je adem, je gedachten en je gevoelens.

Veel van mijn vrienden zijn daadwerkelijk vooruit aan het gaan. Soms manifesteert dat zich, althans tijdelijk, als een crisis. Je kent dat principe maar je vergeet die spirituele wet of regel gemakkelijk als je midden in zo’n crisis zit. Daarom is het des te belangrijker om je te blijven herinneren dat de crisis die je doormaakt een diepe betekenis heeft. Je poging om deze in zijn diepte te begrijpen zal je des te sneller bevrijding en levensvreugde brengen die meer echt en duurzaam zullen zijn.

Het thema van vanavond gaat over relaties tussen mensen en de geweldige betekenis daarvan vanuit spiritueel opzicht – namelijk vanuit individuele groei en eenwording. Ik zou er eerst graag nog eens op willen wijzen dat op het niveau waarop het menselijk leven zich manifesteert er individuele bewustzijnseenheden bestaan en deze zijn soms in harmonie, maar ook heel vaak in conflict met elkaar, waardoor wrijving en crises ontstaan. Achter dit zichtbare niveau zijn er echter geen onderscheiden, verbrokkelde bewustzijnseenheden. Er is dit éne bewustzijn waarvan iedere afzonderlijk geschapen entiteit slechts een verschillende uitdrukkingswijze is. Als je tot dit bewustzijn gekomen bent en weet dat dit het jou toekomende erfdeel is, ervaar je er de waarheid van, zonder dat je daarbij je gevoel van individualiteit verliest. Dit kun je heel duidelijk voelen, vrienden, als je je eigen innerlijke conflicten aanpakt. Want ook daar geldt precies hetzelfde principe.

In je huidige staat van zijn is slechts een deel van je diepste wezen ten

volle ontwikkeld en dat geeft richting aan je denken, voelen, willen en handelen. Andere delen verkeren nog in een lagere staat van ontwikkeling en ook die bepalen en beïnvloeden je denken, voelen, willen en handelen. Daarom voel je je verdeeld en dat schept altijd spanning, pijn, angst en innerlijke en uiterlijke conflicten. Sommige aspecten van je persoonlijkheid zijn in waarheid, andere zijn onwaar of misvormd. De verwarring die dat meebrengt veroorzaakt ernstige verstoring. Wat iemand meestal doet is dat hij de ene kant verdringt en zich met de andere identificeert. Door zo'n oppervlakkige ontkenning van een wél bestaand deel kan er echter geen eenwording tot stand komen. Integendeel, het maakt de kloof groter. Wat er moet gebeuren is: dat afwijkende, tegenstrijdige deel blootleggen en onder ogen zien - kijk naar die hele tweestrijdigheid. Alleen dan zul je de uiteindelijke werkelijkheid van je ongedeelde, éne zelf ontdekken. Want zoals je weet, bloeien eenwording en vrede op in de mate waarin je de aard van je innerlijke conflict en gespletenheid herkent, accepteert en begrijpt.

Precies hetzelfde principe is van toepassing als het gaat om eenheid en tweedracht tussen entiteiten die uiterlijk gescheiden en totaal verschillend zijn. Achter die uiterlijke schijn zijn zij ook deel van één bewustzijn. De tweedracht wordt niet veroorzaakt door werkelijk verschillende bewustzijnseenheden, maar net als bij de innerlijke verdeeldheid in een persoon, door de verschillen in ontwikkeling van het zich manifesterende universele bewustzijn. Het principe van eenwording is precies hetzelfde. Toch kan dit principe niet samen met iemand anders worden waargemaakt als het niet eerst op het innerlijke zelf wordt toegepast. Als de uiteenlopende delen van een zelf niet volgens deze waarheid worden benaderd en de ambivalentie in dit zelf niet onder ogen wordt gezien, geaccepteerd en begrepen, dan kan het proces van eenwording niet in praktijk worden gebracht met iemand anders. Dit is een belangrijk feit en het verklaart de grote nadruk die in dit padwerk ligt op het eigen proces van eenwording. Pas dan kan op een zinvolle en effectieve manier vorm worden gegeven aan relaties.

In deze lezing zal ik proberen een aantal elementen van verdeeldheid en eenwording tussen mensen te schetsen en laten zien hoe ze parallel lopen met het individuele proces. Voor ik dat doe wil ik graag zeggen dat relaties de grootste uitdaging vormen voor een individu. Pas in relatie met anderen worden de onopgeloste problemen, de moeilijkheden en conflicten die nog in de individuele menselijk psyche bestaan, aangeraakt en geactiveerd. Dat is de reden waarom veel mensen het contact en de omgang met anderen mijden. Dat houdt soms de illusie in stand dat de

problemen door de ander worden veroorzaakt omdat iemand de last ervan alleen in aanwezigheid van anderen voelt en niet als hij alleen is.

Alleen zijn brengt de innerlijke roep naar contact aan het licht en hoe minder het contact is ontwikkeld, hoe heviger het verlangen ernaar wordt. Dat is een ander soort pijn, de pijn van eenzaamheid en frustratie. Maar contact maakt het moeilijk te lang de illusie te blijven koesteren dat het innerlijk zelf foutloos en harmonieus is Je moet wel gek zijn om keer op keer vol te houden dat het alleen aan alle anderen en niet aan jezelf ligt als er problemen rijzen in relaties met anderen. Dat is de reden waarom relaties tegelijkertijd een vervulling én een uitdaging en graadmeter voor iemands innerlijke situatie zijn. De wrijving die ontstaat in de relatie met de ander is een scherp stuk gereedschap voor zuivering en zelfherkenning, als het zelf er toe bereid is het ervoor te gebruiken

Als deze uitdaging uit de weg wordt gegaan en de vervulling van intiem contact daaraan wordt opgeofferd kunnen vele aspecten van de innerlijke problemen nooit aan bod komen De daaruit voortvloeiende illusie van innerlijke vrede en eenheid heeft zelfs tot de opvatting geleid dat spirituele groei wordt bevorderd door afzondering. Niets is minder waar. Deze bewering van mij moet echter niet verward worden met het feit dat periodes van afzondering een noodzaak zijn voor innerlijke concentratie en voor zelfconfrontatie. Maar deze periodes moeten altijd afgewisseld worden met contact. Hoe intiemer dat contact is, hoe meer het getuigt van spirituele rijpheid.

Contact met anderen en het gebrek eraan kunnen gezien worden in verschillende stadia tussen de twee extreme polen van isolement en intimiteit. Aan de ene kant staat een totaal uiterlijk en innerlijk isolement, aan de andere kant vind je de diepste, meest intieme verhoudingen, het vermogen om anderen lief te hebben en te accepteren, met hen om te gaan en met de onderlinge problemen die ontstaan, het vermogen om een evenwicht te vinden tussen opkomen voor jezelf en toegeven, tussen geven en ontvangen en om je scherp bewust te zijn van de lagen die bij het contact op elkaar inwerken. Sommige mensen hebben zich een zekere oppervlakkige handigheid eigen gemaakt in het contact met anderen, maar gaan toch een relatie uit de weg die van meer betekenis is, die open is en waarbij je wederzijds geen masker hoeft op te houden; waarbij je je binnenste aan elkaar kunt laten zien en waarbij je van daaruit contact maakt. De gemiddelde mens van vandaag schommelt ergens tussen deze twee polen heen en weer .

Ook iemands persoonlijk gevoel van vervuld zijn of frustratie is af te meten aan de diepte van relaties en de intimiteit van contact, aan de kracht van gevoelens die men durft te ervaren en aan de openheid en bereidheid om te geven en te ontvangen. De mate van frustratie geeft een afwezigheid van contact aan, wat op zijn beurt weer een juiste indicatie is dat iemand de uitdaging om bepaalde innerlijke problemen onder ogen te zien uit de weg gaat, dat hij de uitdaging van relaties vermijdt en persoonlijke vervulling, plezier, liefde en vreugde eraan opoffert. Iemands verlangen moet wel onvervuld blijven als hij alleen wil delen op zijn eigen voorwaarden en er iets voor terug wil krijgen. In dat geval is hij eigenlijk (hoewel heimelijk) helemaal niet bereid om te delen. Het is aan te raden dat mensen hun onvervulde verlangens eens vanuit dit gezichtspunt bekijken, en niet - zoals gebruikelijk - er vanuit blijven gaan dat ze geen geluk hebben en het leven hen niet eerlijk behandelt.

Iemands tevredenheid en vervuld zijn, speciaal op het gebied van relaties, zijn een maatstaf voor de eigen ontwikkeling en die wordt vaak over het hoofd gezien. Relaties met anderen weerspiegelen de innerlijke staat en zijn dus een directe hulp bij het zuiveren van zichzelf. Omgekeerd is het evenzeer waar dat alleen door helemaal eerlijk tegenover jezelf te zijn en jezelf onder ogen te zien een relatie in stand kan worden gehouden, gevoelens zich kunnen ontwikkelen en dat het contact tussen mensen in duurzame relaties kan bloeien. Zo zie je dus, vrienden, dat relaties en menselijk contact een geweldig belangrijk aspect van menselijke groei vertegenwoordigen.

De kracht en het belang van relaties geven vaak ernstige problemen voor diegenen die nog in de ban zijn van hun eigen innerlijke verdeeldheid. Het onvervulde verlangen wordt een ondragelijke pijn als er gekozen wordt voor isolement omdat contact maken zo moeilijk is. Dit kan alleen opgelost worden wanneer iemand er echt serieus voor gaat zitten om de oorzaak van het conflict in zichzelf op te sporen. Zonder schuld of zelfverwijt, want zo’n zelfvernietigende verdediging maakt het onmogelijk om echt tot de kern van het conflict door te dringen. Dit en de innerlijke bereidheid om te veranderen moet gecultiveerd worden wil je deze valkuil vermijden waarin beide beschikbare mogelijkheden - afzondering en contact - ondraaglijk zijn.

Angst voor plezier, waar ik al vaker over gesproken heb, is voor een groot deel verbonden met het probleem van omgang met anderen en met het onder ogen zien van de eigen rigide zelfverblinding. Ook is het belangrijk je te realiseren dat terugtrekken heel subtiel kan zijn en

misschien enkel op gevoelsniveau bestaat, onzichtbaar voor de buitenwereld. Het is dan hooguit merkbaar als een bedekt op je hoede zijn en een verkeerd soort zelfbescherming. Wat aan de buitenkant echte kameraadschap lijkt houdt niet per se in dat er mogelijkheid en bereidheid is tot innerlijke nabijheid. Voor velen is dit een te belastend probleem. Oppervlakkig gezien lijkt dat te wijten aan de moeite om met anderen om te gaan. maar in feite ligt de moeilijkheid in de persoon zelf, ongeacht wat er mis is in anderen.

Als mensen met een ongelijke spirituele ontwikkeling een relatie met elkaar hebben, dan is het altijd de meer ontwikkelde persoon die de verantwoordelijkheid voor de relatie heeft. Ik bedoel daar vooral mee dat hij verantwoordelijk is voor het opsporen van de diepten van de intieme laag waarop de wisselwerking plaats heeft, voor alle wrijving en disharmonie tussen beide partijen. De minder ontwikkelde persoon is niet tot zo'n speurtocht in staat. Hij of zij is nog verwikkeld in het *beschuldigen van de ander* en afhankelijk van de vraag of de ander het 'goed doet' zodat onplezierige gevoelens en frustraties worden vermeden. Ook zit de minder ontwikkelde persoon altijd gevangen in de fundamentele dwaling van dualiteit. Iedere wrijving wordt gezien in termen van óf hij óf de ander heeft gelijk. Als hij bij de ander een probleem ontdekt, lijkt het alsof hij automatisch vrijuit gaat ofschoon in werkelijkheid zijn negatieve aandeel van wezenlijk meer belang kan zijn dan wat hij bij de ander ziet. Alleen de spiritueel meer ontwikkelde persoon is in staat tot een realistische, niet-dualistische blik. Hij zou kunnen zien dat elk der partijen misschien een dieper liggend probleem heeft, wat niet afdoet aan het belang van het minder grote probleem van de ander. Hij zal altijd bereid en in staat zijn om zijn eigen aandeel op te sporen als hij op een negatieve manier in een specifieke relatie betrokken raakt, hoe overduidelijk fout die ander ook mag zijn. Iemand die spiritueel en emotioneel bot en onrijp is, schuift het leeuwendeel van de schuld op de ander, of hij nu bovengenoemd proces met de mond belijdt of niet. Dit proces geldt voor alle soorten relaties: tussen partners, ouders en kinderen, in vriendschap, zakenrelaties of wat dan ook.

De neiging om je emotioneel van anderen afhankelijk te maken – en het besef hiervan is zo'n belangrijk aspect van het groeiproces - komt voornamelijk voort uit de wens zichzelf te vrijwaren van zowel verwijten als van de moeite die het kost om een relatie aan te gaan, te onderhouden en vol te houden. Het lijkt zoveel gemakkelijker om het grootste deel van die last naar anderen te schuiven. Maar wat een prijs moet daarvoor worden betaald! Door dat te doen maakt iemand zichzelf werkelijk

hulpeloos en brengt hij precies die toestand tussen twee even ongewenste alternatieven teweeg die ik al eerder noemde: van ofwel isolement ofwel eindeloze pijn en gedoe met anderen. Alleen als iemand echt begint zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen door naar zijn eigen problemen in het contact te kijken en door bereid te zijn om te veranderen kan de vrijheid ontstaan waarin relaties vruchtbaar en vreugdevol worden.

Als de hoger ontwikkelde persoon weigert om de hem aangeboren taak van verantwoordelijkheid voor de relatie op zich te nemen en om te kijken naar de kern van de onenigheid in zichzelf, zal hij nooit echt dat wat zich wederzijds tussen hen afspeelt begrijpen: hoe het ene probleem het andere oproept. De relatie moet dan wel verslechteren, wat beide partijen in verwarring brengt en nog minder in staat stelt met zichzelf en anderen om te gaan. Als echter de meer ontwikkelde persoon deze innerlijke spirituele verantwoordelijkheid accepteert, zal hij ook de ander op een subtiele, mogelijk onuitgesproken manier helpen. Als hij de verleiding kan weerstaan om de ander er steeds van langs te geven vanwege zijn duidelijk nare gebreken en in zichzelf gaat kijken, dan zal hij zijn eigen ontwikkeling aanzienlijk bevorderen en vrede en vreugde om zich heen verspreiden. Het gif van wrijvingen zal spoedig zijn uitgebannen. Bovendien maakt hij het zichzelf mogelijk om spoedig anderen te vinden met wie een echt wederzijds groeiproces mogelijk is.

Als twee mensen van gelijk niveau een relatie aangaan, dragen beiden de volledige verantwoordelijkheid voor de relatie. Dit is echt een prachtige onderneming, een vorm van wederkerigheid die diepe bevrediging geeft. De minste wanklank in een stemming zal herkend worden in haar innerlijke betekenis en zo blijft het groeiproces aan de gang. Beiden zullen hun eigen aandeel erkennen in deze tijdelijke stemmingswijziging, of het nu gaat om feitelijke onenigheid of om gevoelens die even dood zijn. De innerlijke werkelijkheid van de interactie zal steeds meer de echte werkelijkheid worden. Dit voorkomt veel schade in de relatie.

Laat ik wel benadrukken dat als ik het heb over het verantwoordelijk zijn voor de minder ontwikkelde persoon, ik daarmee niet bedoel dat iemand anders ooit de last kan dragen van de feitelijke problemen van anderen. Dat kan nooit. Ik bedoel dat de contactproblemen in een relatie meestal niet ten diepste onderzocht worden door degene die minder spiritueel ontwikkeld is. Hij stelt anderen in een gegeven interactie verantwoordelijk voor zijn ongeluk en onvrede en is niet in staat of bereid de zaak in zijn geheel te bekijken. Daarom kan hij de disharmonie niet oplossen. Alleen degen die de verantwoordelijkheid op zich neemt om de innerlijke

verstoordheid en het wederzijds effect daarvan op te sporen, is daartoe in staat. Vandaar dat de spiritueel minder ontwikkelde persoon altijd afhankelijk is van iemand die spiritueel meer ontwikkeld is.

Het contact tussen individuen zou afgebroken moeten worden als de destructiviteit van de minder ontwikkelde persoon de groei, harmonie en het gedijen van goede gevoelens onmogelijk maakt of als het contact overweldigend negatief is. Als regel neemt de meer ontwikkelde persoon dan het noodzakelijke initiatief daartoe. Als hij daar niet toe kan komen, is het vrijwel zeker dat er niet herkende zwakheden en angsten zitten die hij onder ogen moet zien. Als een relatie verbroken wordt omdat ze meer afbreekt dan opbouwt, meer pijn veroorzaakt dan harmonie, zou degene die het initiatief neemt om de oude band te verbreken dat alleen moeten doen als hij zijn innerlijke problemen en de wederzijdse wisselwerkingen volledig herkent. Dit zal hem ervoor behoeden om een nieuwe relatie aan te gaan met dezelfde onderstromen en wisselwerkingen. Bovendien kan de stap van de scheiding dan geschieden als het resultaat van groei in plaats vanuit wrok, angst of als vlucht.

Het onderzoeken van de onderliggende interactie en het effect van een relatie waarbij de moeilijkheden van beide mensen onderzocht en geaccepteerd worden, is allesbehalve een gemakkelijk proces. Maar niets kan mooier en lonender zijn dan dat. Een ieder die een staat van verlichting bereikt, zal - waar dat mogelijk is - geen enkele interactie meer vrezen. *Moeilijkheden en angst ontstaan precies in die mate waarin iemand zijn eigen relatiemoeilijkheden nog op een ander projecteert en een ander verantwoordelijk stelt voor alles wat hem niet naar de zin gaat.* Dit kan vele subtiele vormen aannemen. Iemand kan bijvoorbeeld voortdurend gericht zijn op de fouten van anderen, een houding die op het eerste gezicht nog gerechtvaardigd lijkt ook. Of hij kan heel subtiel één kant heel sterk benadrukken en daarbij andere kanten negeren. Deze en andere verdraaiingen wijzen op projectie en op een ontkennen van de eigen verantwoordelijkheid voor relatieproblemen. Iemand die een dergelijke koers volgt, wordt afhankelijk van de ‘volmaaktheid’ van de ander en zal zich daarom vaak in de steek gelaten, angstig of vijandig voelen.

Lieve vrienden, het maakt niet uit wat de ander allemaal verkeerd doet; als jij je verward voelt, moet er iets in jou zijn dat je over het hoofd ziet. Als ik het over verwarring heb, bedoel ik dat op een specifieke manier. Ik heb het niet over een duidelijk aangegeven kwaadheid die zonder enig schuldgevoel geuit wordt en die geen spoor van innerlijke verwarring en

pijn achterlaat. Ik bedoel het soort verwarring dat uit conflicten voortkomt en daar voedsel aan blijft geven. Maar ondanks mijn herhaaldelijke waarschuwing voor het niet zien van je eigen aandeel in het conflict, blijft het voor mensen heel moeilijk om naar binnen te kijken en de bron van de verwarring in zichzelf te zoeken. Zelfs jullie, vrienden, die oprecht aan het zoeken zijn naar bevrijding en eenwording in jezelf, zitten op dit gebied nog vol projecties. Een van de rollen of spelletjes die we onlangs nog besproken hebben en die een van de meest favoriete van de mensheid is, is te zeggen: “jij doet het me aan”, waardoor je de schuld bij de ander legt. Het spel van anderen de schuld geven is zo alomtegenwoordig dat het constant onopgemerkt gebeurt. Het is een vanzelfsprekendheid geworden. De ene mens beschuldigt de andere, het ene land het andere, de ene groep de andere. Dit is voortdurend aan de gang in deze lage staat van ontwikkeling. Het is een van de meest schadelijke en op illusie gebaseerde processen die je je kunt bedenken. Misschien kunnen pas enkelen van jullie beginnen te zien hoe je dit doet, en als je het in de gaten hebt, er zo nu en dan mee stoppen. Begin vraagtekens bij deze gewoonte te zetten en stop ermee om de schuld op anderen te schuiven, wat altijd een verborgen vorm is van vijandigheid en het vrijpleiten van jezelf. Anderen beschuldigen geeft je een lekker gevoel, ofschoon de pijn en de onoplosbare conflicten die dat met zich meebrengt, in de verste verte niet opwegen tegen dat kleine tijdelijke genoegen.

In plaats van te praten over degene die het spelletje bedacht, wil ik nu graag de houding van degene bespreken die bij dit spelletje de schuld krijgt. Wie dit spel speelt, schaadt zichzelf en anderen en ik raad je ten zeerste aan te proberen je van je blinde rol in dit schuld-afschuif-spelletje bewust te worden. Maar hoe zit het met het ‘slachtoffer’? Hoe moet die ermee omgaan? Zijn eerste probleem is dat hij zich niet eens bewust is van wat er aan de hand is. Meestal gebeurt het op een subtiele, emotionele en onuitgesproken manier. De stille, bedekte, indirecte beschuldiging wordt gelanceerd zonder dat er een woord wordt gezegd. Ze wordt op vele indirecte manieren geuit. De eerste noodzaak is dus duidelijk: een beknopt, helder bewustzijn. Anders zal het ‘slachtoffer’ onbewust reageren op een even destructieve manier, zich onterecht verdedigend. Geen van beide partijen heeft echt weet van de ingewikkelde niveaus van actie, reactie en interactie totdat de draden zo verstrikt zijn geraakt dat het onmogelijk lijkt de ingewikkelde aspecten van de relatie nog te ontwarren. Veel relaties zijn gestrand door een gebrek aan bewustzijn van deze interacties, die bestaan uit vele reacties over en weer op iets dat slechts vaag gevoeld wordt.

Door verwijten en beschuldigingen verspreidt je gif en angst en minstens zoveel schuld als wanneer je probeert te projecteren. Degene die de schuld en de verwijten krijgt kan op veel verschillende manieren reageren, al naar gelang zijn eigen problemen en onverwerkte conflicten. Zolang die reactie blind is en de persoon in kwestie zich niet bewust is dat er schuld op hem geprojecteerd wordt, moet de afweerreactie ook neurotisch en destructief zijn. Alleen bewuste aandacht kan dit verhinderen. Alleen als je ziet wat er aan de hand is, kun je in staat zijn de last die op je wordt gelegd van je af te houden. Alleen dan kun je het benoemen en het nauwkeurig aangeven. Wil een relatie kunnen bloeien, dan moet je oppassen voor deze valkuil van het projecteren van schuld, die des te moeilijker te onderkennen is omdat hij zo wijd verbreid is. Dus ook het slachtoffer moet er naar kijken, zowel bij zichzelf als bij de ander. Ik bedoel dan niet een directe confrontatie over iets wat die ander verkeerd deed. Ik bedoel het stille verwijt over het eigen ongelukkige gevoel, dat moet uitgedaagd worden.

De enige manier om te voorkomen dat je slachtoffer wordt van beschuldigingen en schuldprojectie, is dat je vermijdt om het zelf te doen. In de mate dat je aan die houding toegeeft, (misschien doe je het op een andere manier dan degene die het naar jou doet) zul je je er niet van bewust zijn dat het ook tegenover jou gebeurt en daardoor zul je er het slachtoffer van worden. Enkel en alleen het bewustzijn van deze interactie maakt al alle verschil uit, of je nu je waarneming verwoordt en er de ander mee confronteert of niet. Je kunt alleen andermans schuldprojectie weerstaan in de mate dat je zonder verdediging je eigen problematische reacties, je verdraaiingen, je negativiteit en destructiviteit onderzoekt, onder ogen ziet en accepteert. Dan alleen kun je voorkomen dat je in het net gezogen wordt van valstrikken en verwarringen waarin onzekerheid, verdedigingsdwang en zwakheid ervoor zorgen dat je je terugtrekt of dat je te agressief wordt. Dan alleen ook kun je een einde maken aan de verwarring tussen voor jezelf opkomen en vijandigheid, tussen een flexibel compromis en een ongezonde onderwerping.

Al deze aspecten bepalen je vermogen om met relaties om te gaan. Hoe meer deze richtlijnen diepgaand begrepen en doorleefd worden, hoe intiemer, bevredigender en prachtiger de menselijke interactie zal worden. Hoe kun je je rechten laten gelden, vervulling en vreugde zoeken in het universum, of zonder angst lief hebben als je niet op de hier beschreven manier naar je relaties met anderen kijkt? Tenzij je leert om op deze wijze in relaties te staan, daarbij jezelf uitzuiverend, moet er altijd wel ergens een stok te vinden zijn om te slaan als je iemand intiem

nabij komt: de stokslagen van het elkaar de schuld geven. Liefhebben, delen en een diepe en bevredigende nabijheid tot anderen, kan een en al positieve kracht zijn zonder enige bedreiging als je op je hoede bent voor deze valstrikken, ze ontdekt en ze oplost. Het is van het uiterste belang dat je ze in jezelf opspoort, vrienden.

De meest uitdagende, prachtige, spiritueel belangrijke en groeibevorderende relatie is die tussen man en vrouw. De kracht die twee mensen in liefde en aantrekkingskracht samenbrengt en de vreugde die ermee gepaard gaat, vormen een klein aspect van de zijnstoestand in de kosmische werkelijkheid. Het is alsof iedere geschapen entiteit onbewust weet heeft van de gelukzaligheid van die staat en die zoekt te realiseren op de krachtigste wijze die voor de mensheid openstaat in liefde en seksualiteit tussen man en vrouw. De kracht die hen naar elkaar toetrekt, is de meest pure spirituele energie, die een voorbode is van de meest pure spirituele toestand.

Als een man en een vrouw echter voor een langere periode bij elkaar blijven in een meer duurzame en verplichtende relatie, dan is het behoud en zelfs het toe doen nemen van die gelukzaligheid er geheel van afhankelijk of die twee mensen met elkaar omgaan op de manier zoals in deze lezing besproken is. Zijn ze zich bewust van de directe relatie tussen duurzame vreugde en innerlijke groei? Gebruiken ze de onvermijdelijke moeilijkheden in hun relatie als maatstaf voor hun eigen innerlijke moeilijkheden? Communiceren ze op een manier die het diepste, meest waarachtige van henzelf laat zien? Delen ze hun innerlijke problemen met elkaar en helpen ze elkaar, in plaats van elkaar wederzijds te beschuldigen en zichzelf vrij te pleiten? De antwoorden op deze vragen bepalen of de relatie zal gaan wankelen, uit elkaar valt, vast komt te zitten - of bloeit. Als je naar de wereld om je heen kijkt, zul je ongetwijfeld zien dat heel, heel weinig mensen groeien en zich op zo'n open manier laten zien. Net zo weinig mensen beseffen dat het groeien met en door elkaar bepalend is voor de kracht van gevoelens, vreugde, duurzame liefde en respect. Het is dan ook niet verwonderlijk dat langdurige relaties bijna zonder uitzondering min of meer dood zijn qua gevoel.

Moeilijkheden in een relatie zijn altijd een maatstaf voor iets waar geen aandacht aan is besteed. Het is net of er heel luid een boodschap wordt doorgegeven. Hoe eerder die aandacht wel wordt gegeven, hoe meer spirituele energie er vrij zal komen, zodat de staat van gelukzaligheid zich kan uitbreiden en meegroeien met het innerlijke wezen van beide partners. In de relatie tussen man en vrouw zit een mechanisme

‘ingebouwd’, dat vergeleken kan worden met een heel zuiver afgesteld instrument dat de fijnste en meest subtiele aspecten van de relatie en de individuele staat van de twee mensen laat zien. Dit wordt niet voldoende erkend door de mensheid, zelfs niet door de meest bewuste en ontwikkelde mensen die anderszins toch heel vertrouwd zijn met spirituele en psychologische waarheid. Iedere dag en ieder uur zijn iemands innerlijke staat en gevoelens een getuigenis van zijn groeiproces. Naarmate dit serieus genomen wordt, zullen de interactie, de gevoelens, de vrijheid om te stromen in jezelf en naar elkaar toe tot bloei komen. De volkomen rijpe en spiritueel krachtige relatie moet altijd diepgaand verbonden zijn met persoonlijke groei.Telkens als een relatie als onbelangrijk wordt ervaren voor innerlijke groei - aan haar lot wordt overgelaten als het ware - zal ze vroeg of laat mislopen. En dat is het lot van de meeste menselijke relaties, vooral de intieme relatie tussen twee partners. Zij wordt niet herkend als een spiegel van innerlijke groei, zodat de relatie langzaam maar zeker slijt. De eerste stoom verdampt en er blijft niets over. Ofwel openlijke wrijvingen en onenigheid, ofwel sleur en verveling laten stranden wat eens zo veelbelovend was. Alleen wanneer ieder van hen tot het uiterste groeit, zijn ingeschapen mogelijkheden realiseert, kan de relatie steeds dynamischer en vitaler worden. Dit moet individueel en wederzijds gebeuren. Een relatie die op deze manier wordt aangegaan, zal op een rots gebouwd zijn en niet op zand. Angst krijgt geen kans onder deze omstandigheden, gevoelens zullen zich uitbreiden en zekerheid over jezelf en elkaar zal groeien. Elke dag en elk uur zal een spiegel zijn van de innerlijke staat van beide partners en daarmee ook van de relatie. Telkens als er wrijvingen of doodse gevoelens zijn, moet er iets vastzitten en verborgen zijn - iets waarnaar gekeken moet worden. Er moet nog iets in de interactie tussen de twee mensen zijn wat niet geklaard is. Als dat begrepen en goed gehanteerd wordt, zal niet alleen de groei met maximale snelheid doorgaan, maar zal ook geluk, zaligheid, het gevoel zinvol te leven, diepte van ervaring en extase in steeds diepere en prachtiger dimensies doorgroeien. Omgekeerd betekent angst voor intimiteit rigiditeit en het niet willen kijken naar het eigen aandeel in de relatieproblemen. Ieder die deze principes ontkent of ze enkel met de mond belijdt, is emotioneel niet klaar om de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor zijn innerlijke lijden - of dat nu binnen een relatie is of in een situatie zonder relatie. Een dergelijke ontkenning maakt ook dat je bang bent voor je eigen gevoelens. Zo iemand bevindt zich nog in het primitieve stadium waar hij of zij de schuld naar anderen schuift. In dergelijke omstandigheden maken angst en onzekerheid het onmogelijk om gelukzaligheid en nabijheid - angstvrije nabijheid - te ervaren.

Het is dus, vrienden, van het grootste belang om in te zien dat gelukzaligheid en schoonheid, wat eeuwige spirituele werkelijkheden zijn, voor een ieder beschikbaar zijn die in zijn of haar eigen hart de sleutel probeert te vinden voor alle problemen van de menselijke interactie en ook voor de problemen van eenzaamheid. Ware groei is evenzeer een spirituele werkelijkheid als diepe vervulling, vitale levenskracht en het gelukzalig genieten van een relatie. Als je innerlijk klaar bent om op zo'n manier met een ander menselijk wezen een relatie aan te gaan, dan zul je de geschikte partner tegenkomen met wie deze manier van delen mogelijk is. Relaties zullen je niet langer angst inboezemen. Je zult niet langer overvallen worden door bewuste of onbewuste angsten als je deze allerbelangrijkste sleutel gebruikt. Je kunt je nooit meer hulpeloos of een slachtoffer voelen als deze belangrijke overgang plaatsgevonden heeft in je leven, als je niet langer meer anderen verantwoordelijk stelt voor wat jij ervaart of juist niet ervaart. Op deze manier worden groei en een vervuld, prachtig leven een en hetzelfde.
Mogen jullie allen nieuw materiaal meenemen om aan te werken, en moge je innerlijke energiebron tot leven gebracht worden door je goede intentie. Mogen deze woorden het begin zijn van een nieuwe houding waarmee je het leven tegemoet treedt en uiteindelijk het besluit neemt: "ik wil mijn goede gevoelens op het spel zetten. Ik wil de oorzaak in mezelf zoeken in plaats van in de ander zodat ik vrij word om lief te hebben". Een dergelijke meditatie zal werkelijk vruchten afwerpen. Als jullie een zaadje, een klein deeltje van deze waarheid vanavond mee naar huis nemen, dan was het echt een vruchtbare avond.

Wees gezegend, lieve vrienden, jullie allemaal, zodat jullie de goden worden die je in potentie bent".

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1970
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force, Phoenicia (N.Y.)
onder de titel: 'The Spiritual Significance of Human Relationship'.
Vertaling door Jan van der Horst in 1987; herzien in 2001 door Marga Croon.
© Stichting Gemeenschap het Pad.. *Uitgave 2009*